

POČAHAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOŬ

2. číslo

Budyšin, februar 1975

Lětnik 25

Što je čłowjek, zo ty, Knježe, na njeho spominaš?

Ps. 8,5

Čłowjek dokonja w džensnišim času wulke wěcy. Wón přeměnja swět a lěta do swětnišća, zo by tež tam slědźil. A čłowjek budže w přichodze hišće wjetše skutki činić. Wón ma možnosće, kotrež sej ani hišće předstajić njemóžemy. Haj, čłowjek je wulki!

Móc nad swětom knježić, ma pak čłowjek wot Boha. Čłowjek je Bože stworjenje. Wón njeje Bóh. Wón so wot Boha rozeznawa. Wón njeje wěcny, wšehomócný, kaž je to Bóh.

Čłowjek je Bože stworjenje, to pak tež rěka, zo je jemu Bóh nadawk dal, sebi zemju poddanu sćinić (1. Móž. 1,28).

Potajkim: Čłowjek knježi po Božej woli nad swětom. Wón ma to činić w Božim mjenje. Wón je Bohu zamolwity, kak nad swětom knježi a kak jón přeměnja. Na to njesměl čłowjek ženje zabyć.

Tak widźimy:

Čłowjek je Bože stworjenje a njeje Bóh.

Čłowjek pak je najwažniši džěl stwórby, dokož žane druge stworjenje njeje tajki nadawk dóstało kaž wón. Žane druge stworjenje Bohu tak blisko njestěji kaž čłowjek.

Čłowjek móže swoju móc znjewužiwać. Za to mamy příkladow dosć. Čłowjek zanjerodža Bohu přírodu tak zlé, zo je to za njeho sameho strašne. Přez čłowjeka je Boža příroda wochudnyla na wšelkich zwěrjatach a rostlinach.

Čłowjek je hižom swoju móc znjewužiwał, zo by čłowjekow moril, kiž po jeho mjenju žanu hódnosć njemějachu. Kajke nječłowske wěcy so stawachu w koncentracjach! Čłowjek twari přeco wjetše a synišje brónje, zo je nam wšitkim do smjerće styskno.

Wězo so mnozy prócuja, zo by čłowjek swoju móc prawje naložował. W januaru (14. 1.) spominachmy na Alberta Schweitzera, kotryž bě so před 100 lěta na-

rodzil. Wón je nam ze swojim žiwjenjom a ze swojej wučbu wo česćownosći před wšitkim žiwym dobry příklad. A tola ma swj. Pismo prawje, hdyž praji, zo čłowjek nochce Bohu zamolwity być a swoju móc znjewužiwa. Byrnjež je čłowjek tajki, Bóh tola wo njeho rodzi, zo so psalmist wšón spodźiwany praša:

Što je čłowjek, zo ty, Knježe, na njeho spominaš? 8. psalm je chwalbny kěrluš, kiž Bože nachilenje k čłowjekej chwali. Čłowske žiwjenje, tak so w tutym psalmje praji, je jenož móžne we wěstosći: Bóh na mnje spomina. Za wšehomócného Boha njejsym přemaly. Wón na mnje spomina a mje přijima, byrnjež njejsym po jeho woli žiwy byl a sym jeho nadawk zanjechał. To je Boža wulkosć a majestosć.

Što je čłowjek, zo ty, Knježe, na njeho spominaš? Hrěšny, słaby, zhubjeny čłowjek je wobnadženy. Tajku Bohu hnadu ani wopřimnyć njemóžemy. Swoje žiwjenje dóstanjemy z Božeje hnady znowa. Tak móže japoštol Pawoł rjec:

Z Božeje hnady sym ja to, štož sym (1. Kor. 15,10). W lišće na Hebrejskich so naše słowo počahuje na Chrystusa. A to njerěka jenož, zo so Boža krasnosć w Chrystusu zjewi, ale tež, zo nas Bóh přez Chrystusa přiwza. Što je čłowjek, zo ty, Knježe, na njeho spominaš? Čłowjek je Bohu tak wažny, zo je swojeho Syna za njeho do smjerće dal. Tak hódni jemu smy!

Naposledk móže so hišće prajić: Nadawk čłowjeka so přez Jězusa Chrystusa dopjelni. We wěrywuznacju wo nim rěka: Horjespěl do njebjes, sedži na prawicy Boha. Chrystus knježi nad swětom, kaž my to njedokonjamy.

Tak móžemy jenož Boha chwalić, zo je nas „chudych, hubjenych, hrěšnych čłowjekow“ přiwzał, nam telko dobrotow wopokazał a na nas spomina, byrnjež sebi to zaslužili njejsmy.

Albert-Hrodzišćanski

Serbska Biblija

— katolski přeložk —

Katolscy serbscy duchowni su hoberske džělo dokonjeli. Cylu Bibliju su do serbsčiny přeložili. Za stary Zakon je to přeni katolski serbski přeložk.

Z dobrym prawom skonči Měrcin Salowski, předsyda Džěloweho zjednoćenstwa katolskich serbskich duchownych, swoje předsłowo:

Bohu džak za dokonjane monumentalne džělo. Wažće sej je a čitajće pilnje, sluchajće a posluchajće słowu Božemu a budźće po nim žiwi!

Manuskript bě doskónčeny na swjedženju swjateju Cyrila a Metoda (9. 7. 1972), wulkeju spěchowarjow słowa Božeho mjez Słowjanami.

Hotowa kniha so nam přepoda do samych hodow 1974. To je druhi džěl stareho Zakonja, kotryž woprija přede wšim profetow, ale tež powučne knihi (Ijob = Hiob, přisława, předar, pěsen pěsnjow = wysoki kěrluš Salomonowy, mudrosć a Jězus Sirach, poslednej slušatej pola ewangelskich do apokryfow, kaž tež Baruch, kotryž je w nowym katolskim přeložku mjez profetow stajeny).

Wo přeložku a knize su wudawarjo prajili: *Přeložk so prócuje pratekstej a zdobom duchej a zakonjam nětčišeje serbsčiny nanajlěpje wotpowědać. Nadźijamy so, zo so tole wudaće derje hodži za Bože služby a priwatnu lekturu a zo wostanje na dlěši čas po rěči příkladne.*

Dźiwali smy na krótke jasne zawody do jednotlivych knihow, na přehladnosć w teksće a na solidne nowočasne wuhotowanje ze zemjepisnymi kartami a registrom.

Kaž z wobsaha zhonimy, su přeložowarjo byli: M. Salowski (farar Měrcin Salowski — Wotrowski), J. Nowak (duchowny rada farar na wotpočinku Józef Nowak — Radworski), St. Nawka (farar Stani Nawka SJ — Zdžerjanski) a B. Šořta (kuratus Beno Šořta — Kulowski).

Zo byšće trochu začišć měli wo rjanosći přeložka, wočišćamy wam pokazku z knihi Jezaja 9, 1–6.

- 1 Lud, kiž počmje chodži, wuhlada wulke swětlo. Nad tymi, kotřiž w čémnym kraju bydla, zaswěći so swětlo.
- 2 Rozmnožiš jich radosć a powjetšiš jich wjeselo. Raduja so před tobu, kaž so ludžo raduja w času žnjow, kaž so wjesela, hdyž rozdžěleja dobytwu.
- 3 Přetož čezu kwakle, žerdž na tyle a kij pohanjerja, rozlamaš kaž na dnju Midiana. Přetož kóždy wojserski čežki škórń,
- 4 kóždy plašć, w kreji womačeny, budže spaleny a žratwa wohnja.
- 5 Přetož džěcatko je so nam narodžilo, syn je nam daty.

*Knjejstwo je zložene na jeho ramjeni.
Jeho mjeno rěka: Spodźiwny radźičel, sylny Bóh,
wěčny Wótc, wjerch pokoja.*

6 *Wulke je knjejstwo a wěčny je pokoj
za Dawidowy trón a jeho kralstwo,
kotřež postaji wón a skrući
w prawje a sprawnosći.
Wot nětka hač na wěki*

*budže zarliwa lubosć Knjeza wójskow tole činić.
Štó njedyrbjał so wjeselić čitajo tajku nadobnu serb-
šćinu! Cyle wěsće budžeja tež ewangelscy Serbja nowy
přełožk kupować na katolskich farach. Tuni wšak nje-
budže (hač dotal ani njewěmy, kelko budže plaćić), ale
hódny je.*

*My so wjeselimy, zo je so katolskim duchownym tutón
wážny skutk tak derje poradził. Serbski superintendent*

Naša babička

Luby serbski přecelo!

Naša luby babička je mjeztym zemrěła.

Ty chceš měc něšto wo njej napisane za „Pomhaj Bóh“. Budže to Wašich čitarjow zajimować? Wo našej b a b i č k e wšak so njehodži ničo wulke pisać.

Skromne bě jejne žiwjenje.

Skoro móhl rjeć, zo čas swojeho žiwjenja z Hraběšic, z našeho wuskeho doła wosrjedź rjanych wysokich horow, njeje won přišla.

Ty wšak maš zajim za małych ludźi (druhdy pak tež za wosobnych!), tuž chcu Ci powědać, štož mam runje takle w pomjátku wo jejnym dohlím, ponižnym žiwjenju. Chceš-li to wozjewić, čin kaž maš to za prawe. Potajkim: Naša luby babičku je Bóh Knjez nad žiwjenjom a smjerću w septembur zańdženemu lětu z tutetej časnosće do swojeje wěčnosće wotwołał w starobje 81 lět, 9 mėsacow a 11 dnjow. Hdyž tole na kemšach wosadže wozjewiće, bě mi wutroba tak poľna džakownej radosće.

Bóh bě zawěrnje Knjez jeje žiwjenja, a Bóh běše tež cyle wěsće jeje poslednja, zbožna mysl.

Ja pak chcu najprjedy spytać jejne žiwjenje wopisać.

Jeje staršuju njejsym znał, ale wjele dobreho sym wosebje wo nane słyšał. Wón měješe małe wojnarstwo. Jeho wosebita lubosć pak slušeše jeho pčólnicy. Pospišelec běchu chětro sami za sebje žiwi. Njestarachu so wo korčmu. Njeběhachu wjele po swěće. Mało ludźi jich wopytowaše. Hdyž přindže bur sej nowe koľo skazać abo přinjese wozyčk, zo by jón wuporjedžał, tak so přecelnje a dokladnje rozpowa, što a kak ma so dźělo stać. Z tym pak bě dosć.

Z nikim njeměješe stary Pospišel wosebite přecelstwo, ale wšitcy mějachu jeho rady. Kóždemu dosahaše tajka krótka, přecelna, wěcowna rozmoľwa.

Ty wšak wěš, kak so na wsach (w městach tež!) wjele přečiwo 8. kazni hrěši. Kóždy chce něšto powědać. Tajke pikantne, njepóćiwje powěsće so najrjeńšo roznošuju.

Wo Pospišelec so njehodžeše ničo powědać, a woni docyła žadyn zajim za lóže blady wo druhich njemějachu.

To rěka, před něhdže poľsta lětami so něšto zašukota — ale jenož skradžu a mjelčo. Wo tym pak pozdžišo.

Tak wjele kaž je mi znate, měješe naša babička hišće dwě sotře. Ta starša bě so na šewca w bliskim Šumperku wudała. Tole mandželstwo drje běše runje tak sprawne kaž Pospišelec.

Srjedźna Pospišelec džowka běše dosć wobdarjena — kaž wšak wšě tři džowki —, dokelž tehdom wašnje njebě, zo bychu holcy ze wsy na šulu

chodžile, wuchodži tež Wórša jenož wjesnu mólicu šulu w Hraběšicach. Cyła šula měješe jenož stajnje wokoľo džesać džěci docyła — druhdy jenož wšom druhdy pak dwanać abo samo třinać. W Hraběšicach bě samostatna šula, dokelž bychu džěci hewak měle nimale dwě hodžiny do susodneje wsy běhać. Džens jich wězo z busom do Šumperka woža.

Za čas Pospišelec džěci běše w Hraběšicach pilny a swědomity wučer, kotryž so při maľej ličbje swojich šulerjow wo kóždoho staraše, kaž by to jeho džěco było. Tak běchu Pospišelec džěci dobry, jara dobry zaklad dostali. Hdyž Pospišelec Wórša wuchodži šulu, wobstara jej wučer službu pola lěkarja w Šumperku.

Lěkar běše mały mužik, horbaty, ale jako lěkar daloko a šěroko wuwolaňy. Jako čłowjek drje běše prawy džiwnušk. Woženil so njebě. Bórže wza sebi lěkar Wóršulu k sebi do praksy, zo by jemu sekretarka była. W tutych lětach poby Wórša raz na něšto mėsacow w Praze a sej tam jedne džěco za swoje přiwza. Tehdom nasta to tajne powědanje.

Ja Ci to dyrbjach skrótko rozpować, zo by trochu duch Pospišelec swojby zeznał. Wosrjedź katolskeje wokoliny běše Pospišelec dom znaty jako kruty w ewangelskej wěrje. Daloko mějachu do Šumperka kemši, ale stajnje běše tam Pospišelec swójba zastupjena. Stajnje běše tam nan — pak z mačerju pak z džěćimi.

Naša babička běše najmlódsza z džowkow a běše starosć cyleje swojby dla njepřestawajeje chorosće. Wšitcy běchu přeswědčeni, zo doľho žiwa njebudže.

Što z njej budže? Do služby njemóžeše cahnyć. Powolanje tež žane nawuknyć njemóžeše. Tak doľho kaž budžetaj staršej žiwaj, budžetaj so wo nju starać, ale što potom?

Bóh Knjez, kiž so wo kóždoho wroblika stara, tež ju njezabudže! — by nan husto prajił. Staršej móžeštaj so doľho starać wo choru džowku. Skončnje pak tola wumrěštaj zawostajiwši třom džowkam mały kapital. Hnujace to běše, kak so sotře wo choru staraštej.

Babička wosta sama w Hraběšicach. Tu běše za čichim žiwa. Dokelž běše tak skromna a za wšu pomoc džakowna, jej susodža rad pomhachu. Rozdžěl wěry njewadžeše. Hdžež je woprawdžita pobožnosć a hdžež je pomocna lubosć, tak tam dže Chrystusowa wosada přez mjeye cyrkwjow.

Raz přindžechu z Hradec Kralowe (Königsgrätz) sektěrarjo do wotležanych Hraběšic. Babička jich hospodowaše — a wot toho časa wotchori.

„Woni su so za mnje modlili.“

To běše za mój čas. Ja wěm, zo bě wona prjedy jara chorowata a zo bě potom strowa.

Babička njeje sej čas swojeho žiwjenja sama swój wšědný chľěb zaslužić móhla. Prjedy běše chora, a hdyž bě wustrowjena, běše hižom přestara a za džělo wšak tež přesla-
buška.

Naša babička njebě žaňa nahladna postawa — mała, trochu stulena, žane rjane wobličo. Ludžo so jej smějkotachu a ju za poľnu njemějachu. To wona wědžeše a scěrpnje nješeše.

Ja sym směl jej pobožnu a nadobnu wutrobu zeznać.

Zawěrnje — tak někotryžkuli ma před swětom małe mjeno, ale před Bohom drje budže z chwalbu připóznaty.

Z njej běch pola jeje sotry byl w chorowni krátke dny do jeje smjerće. Sotřiny přiwzaty syn bě jako mľody muž wumrěl.

Z krátkeje, ale hnujaceje rozmoľwy mjez sotromaj někotre sady.

„Hana, proš za mnje, zo bych bórže wusnyć móhla.“

„Hanušowa tež praješe, zo by najlěpje bylo, ty móhla wumrěć. Ja wo to Boha rano a wječor prošu.“

„W mojej pincy je hišće něšto wuhla. To njech sej Winklerjowa wza. Wona je so swěru wo mnje starała. Moje nalutowanske knižki leža w mojim kamorčku při ložu. Z pjenjezami zaplać mój pohrjeb. Štož budže wyše, je za tebe.“

Nětk chcemy so pomodlić, a potom džěce zaso domoj.“

Mój luby přecelo, z tajkimi jasnymi, měrnymi myselmi móže skromny, ponižny čłowjek mrěć, hdyž je pobožny. Hižom mrěca dla je nuzne, zo čłowjekam Chrystusowy ewangelij předujemy.

Što dyrbjal Tebi hišće powědać ze žiwjenja našeje babički? Ach, tole — jejny posledni rjany, dobry skutk.

Mľodzi ludžo w domje běchu so woženili a trjebachu rum. Hdy by jimaj babička jedyn swojeju rumow wotstupila, by jimaj pomhane bylo. Kak jej to prajić? Nuzować ju ničto njemóžeše, přetož steješe jako stary čłowjek pod zakonskim škitom. Wo tym bě wona dosć derje wobhoňjena. Naša babička zawěrnje njebě hľupa.

Sama wot so wona mľodymaj poskići nic jenož jedyn, ale wobaj rumaj a so scáhny do chěžki, hdžež nochčeše ničto druhi bydlić.

„Za mnje do dosaha. Što trjebam ja stary čłowjek rjane bydenje?“

Postrow lubyh čitarjow „Pomhaj Boh“ a praj jim, zo pola nas njejsu wšitcy stari čłowjekojo tajcy, ale babička tajka běše. Tuž mějachmy ju lubo. Štož ju znaješ, bliže znaješ, tón so jej njesmějkotaše, ale ju scicha česčeše. — — —

Male narody

Friesojo

Wo Friesach je nam nadrobnje napisala Magdalena van der Roest z Amsterdamu a nam poslala mnoho krasnych wobrazow, z kotrychž chcemy po možnosći 2 tu wotčišćeć. Friesojo su za čas přesydlowanja narodow (400–600 po Chr.) z džensnišeho Sleswika a Holsteina k morju mjez rěkomaj Rynom a Ems přišli. Wokoło léta 800 běchu derje organizowani, mějachu sami swoje knjejestwo, rěčachu swoju rěč. Jich naložki běchu swojorazne. Hdyž běchu křescansku wěru přiwzali, přińdžechu pod nadknjejestwo Frankow, štož bě přičina stajneho wojowanja.

Friesojo mějachu dobre styki z Wikingami a běchu sami dobri překupcy, byrnjež běchu so hlownje z ratarstwom zaběrali. Jako pilni a wustojni burja mějachu swoje nahladne statoki. Hospodar nad nim knježeše kaž tajki mały monarch. Friesojo wojowachu přećiwo morju, z kotrehož přidobowachu sej nowu pódu, a do juha přećiwo politiskemu nadknjejestwu. W 16. lětstotku zjednočichu so Friesojo z Hollandžanami přećiwo španiskemu kralestwju. Hdyž přendžechu do hollandskeho stata, tak tola sej wuchowachu wěste samne prawa předewšěm w namórništwje a mějachu tež swoju uniwersitu. Wšo druge wšak so do Den Haag centralizowaše. Wot tutych časow sem wojuja Friesojo přećiwo dalšej centralizaciji, zo bychy sej wuchowali swoju rěč, swoju kulturu a wěste politiske prawa.

Tak je jim so poradžilo sej zdžeržeć swoju rěč w šulach a w cyrkwjach. W jich rěči wuchadza tež literatura.

Štož wěru nastupa, su Friesojo

jara radikalni. Powšitkownje su protestanća. Je pak tam tež baptistow a menonitow. Džensa je w friesiskim kraju wjele njewužiwaných cyrkwjow a kapałow, dokelž su so mjenje cyrkwyje do wjetšich zjednočile a dokelž lud ze wsow čeka. Ludowe naložki so dale bóle pozhubjuja, kotraž běchu zwjazane ze slubom a z wěrowanjom. Najdlěje so džerža pohrjebne wašnjaja. Kóždy statok ma swoje „mortwe durje“, z kotrymiž so čělo wunjese. Friesojo lubuja zwonjenje. Tuž so při pohrjebach wjele zwoni. Přewodjenje čaha dwójce a trójce wokoło kěrchowa, prjedy hač so kašć pochowa. Při tym su stajnje zwony slyšeć. Za kašćom du najprjedy mužojo zhradnje a za nimi žony. Narodna drasta so jenož hišće mało nosy – bēte kapički ze zlotymi spinkami.

Friesojo maja dosć narodneho wumělstwa w molowanju, w keramice, we wušiwanju. Woni lubuja džiwadło a sami tež rad hraja. Při tym so wosebje zaběraja z měrowej tematiku, ze socialnej prawdosću za wšěch čłowjekow na swěće. Po druhej swětowej wójnje so pěstuje narodny spěw. Friesojo su sportowcy „wot narodženje sem“. Wosebje rozšěrjene je plachtowanje (Segelsport). Dokelž je tam wjele kanalow, tak tam rady ryby lója. Typiski sport je skakanje přez kanale z pomocu žerdki. Tak 6–7 m přeskoča, wušikni samo 10–13 m.

Friesiska rěč ma runoprawo z hollandskej w šulach, w cyrkwi, w zjawnosći docyła. Napisma su dwurěčne. Powšitkownje je kraj chudy. Tuž je bjez džiwaja, zo je tam na 40 % socialistow.

W Friesach je zawostało wědomje, zo běchu něhdy swobodny lud. Z hórkosću hladaja na chudobu swójeho luda.

Štož je Friesow zeznal, ma jich lubo a je jich přećel.

Na kóncu hišće započatk Wótče-naša:

Us heit,
’t yn de himmelen binne.
Jins namme wurde hillege.
Jins keninkryk komme.

Słowo

**Jana Amosa Komenskeho
(1592-1670)**

**W duchu po swěće chodžo
widžach čłowjekow,
kotřiž drje mějachu woči,
ale žanoho jazyka,
Druzy zaso mějachu jazyk,
ale žanych woči.
Zaso druzy mějachu
jenož wuši,
nic pak woči ani jazyka.**

Zdaloka widžomna wěža

My sebi njemóžemy předstajić swoju krajinu bjez zdaloka widžomneje cyrkwinskeje wěže. Nad domy a twarjenja so pozběhuja a připowědaja, zo je tež tu organizowane duchowne žiwjenje wěrjacych křesćanow. To je lube přiwitanje cuzbnika a zdobom stroštna powěsć, zo ma Boži zakon tež tu swojich wuznawarjow a posolow.

Kaž so wěža pozběhuje nad domy a twarjenja a je kryje ze swojim sćinom, tak tež Boži zakon swěru wobarnuje wjes abo městačko. Tutón zakon njeje jenož wobmjezowanje swobody, ale w nim dopjelna so prawe, zamołwite křesćanske žiwjenje.

Cyrkwinske wěže njezložuja jenož woći cuzbnika na sebje, ale pričahuja tež błyski njewjedra. To je symbolika: strach so najprjedy měri na wěžu cyrkwy, zo bychy domy a statoki byle škitane. Nichtó njemóže wuličić, kelko čłowškich žiwjenjow, kelko materielných hódnotow je před wohenjom było wobarnowane, zo je błysk dyřil do wysokeje wěže.

Na lětnim wječoru roznošuje so miły zwuk zwonow po kraju. Ale zawěrnje nihdy njeklinča zwoy tak luboznje kaž njedźelu rano, hdyž wołaja do Božeho domu wěrjacych na zhromadnu Božu službu. Hižom zwuk zwonow nam dawa wěstosć, zo Bóh na nas spomina, zo drje smy slabi a mali, zo smy tola powołani k Božej slawje, k česći Božich lubowanych a wumóžených džěci, kotrež maja na wěčne zjednoćenstwo z Bohom a z tym měr swojeho žiwjenja.

Ze zwukom zwonow měša so zwuk pjeršće, kotruž njjetamy na kašć swojeho zemréteho, kaž by nas chcył dopominać na trubu sudneho dnja, hdyž z procha stawa nowe žiwjenje.

Wosrjědź wsy na wjetšim městnje steji Boži dom. Tu so schadžuja stawy wěrjacych. Jako džěčatko přinjesechu na starši do cyrkwy. Přez wupyšene durje zastupichmy jako konfirmandža, zo bychmy wo swojej wěrje swědčili a Boha prosyli, zo bychmy tež my kaž dwanaćlětny Jězús přiběrali na starobje, w lubosći a mudrosći a tak byli před Bohom a ludźimi lubi a česće hódni.

Na spočatku mandželstwa dawamy sej tu slub swěru na čas žiwjenja.

W Betlehemskej kapale w Praze, hdžež je magister Hus předował, je studnja. Kajka to krasna symbolika! Tu žorli so čerstwa woda žiwjenje, kupjel znowanaróženje, wučišćenje našeje duše.

Boži dom ma wšelke mjena: cyrkew, katedrala, brazilika, kapala, dom modlitwy, swjatnica. To su křesćanske mjena. Druhe nabožiny maja synagogi, mošeje, džamije, pagody atd. Njeh dže wo najwjetšu cyrkew (Boži dom swj. Pětra w Romje woprija na 54 000 ludźi) abo njeh dže wo mału modlitownju něhdže na wsy, kotraž ma jenož 30 abo 40 městnow, wšudžom je na tutych městnach swjatost, přetož tu so připowěda Bože slowo, tu so wudžělitej Božej sakramentaj, tu so modli.

Budžmy žiwe kamjenje Božeho domu, zo bychmy Knjeza z džakownosću chwalili za jeho wulku smilnosć, kotruž nam wšědnje wopokazuje. Tak budžmy hódni, stupić do jeho swjatých přitwarkow.

Mysle z nastawka ev.-luth. biskopa Rudolfa Koštiala w Slowakskej (Ewanjelický Posol spod Tatier 10. 9.)

Z wosadow

Bukecy. Cyrkwinska rozprawa na lěto 1974. My mějachmy w zańdženym léce (ličby w spinkomaj počahuja so na lěto 1973):

25 (28) křćenjow; 38 (44) konfirmadow; 7 (8) wěrowanjow; 53 (52) křesćanskich chowanjow; 880 (771) spowědných, mjez nimi 73 (71) při serbskim Božim wotkazanju. — Na darach smy dostali: 2 929,— hr (1 796,—) krajnocyrkwinske kolekty; 6 760,— hr (8 443,—) kolekty za našu wosadu; 720,— hr (650,—) kolekty na bibliškich hodžinach; 316,— hr (184,—) při woprawjenjach; 1 579,— hr (1 689,—) při pohrjebach; 2 350,— hr (16 600,—) za wobnowjenje cyrkwinskeje wěže; 1 545,— hr (1 410,—) za hlódnych na swěće; 173,— hr (255,—) za zwonkowne misionstwo; 200,— hr (207,—) za

Zdaloka widžeć je na horje Hrodzišćanski Boži dom. W nim chcemy swjěčić 29. junija 1975 swój Serbski cyrkwinski džen, prjedy pak hišće swój

Kublanski džen

póndźelu, 3. nalětnika 1975

w Budyšinje, na Hornčerskej hasy

Započatk z kemšemi 9.30 hodź. — farar Pawoł Albert-Budyski

Tema: Předar w puscínje

1. přednošk: My nohcemy a njejsmy w puscínje.

2. přednošk: Čłowjek je džiwny. Přidźće zaso w bohatej ličbje, zo bychmy zhromadnje Bože slowo slyšeli, so modlili, přemyslowali a zhromadnje so wjeselili.

Farar Gerat Lazar-Bukečanski, předsyda Serbskeho cyrkwinskeho dnja

znutřkowne misionstwo; 375,— hr (410,—) wopor konfirmadow; 300,— hr (200,—) džakny wopor młodžiny; 1 996,— hr (2 018,—) zběrka na hasach za cyrkwinske twarnistwo; 2 033,— hr (2 034,—) zběrka na hasach za znutřkowne misionstwo; 459,— hr (—) nazběra młodžina za Neinstedtski wustaw znutřkowneho misionstwa; 21 735,— hr (35 895,—) do hromady. Léto přjedy běchmy za wobnowjenje cyrkwinskeje wěže wo dobrowólne dary prosyli. Za to bě tehdom wosada jara wjele woprowala.

Wšitkim darićelam wutrobny džak!

Njeswačidlo. 16 (27) křćenjow; 26 (33) konfirmadow, mjez nimi 2 dorosćenaj; 40 (40) pohrjebow; 753 (821) spowědných, mjez nimi 114 (119) na serbskich kemšach; 31 (33) serbskich Božich službow; 61 (61) němskich Božich službow w Njeswačidle; 27 (27) němskich Božich službow w Zarěču; 25 458,34 hr (23 489,84) dobrowólnych darow.

Swěry přecel Serbow zemřel

Farar kanonik prof. dr. phil. Bohumil Kovařik w Praze na Vyšehradě je 3. januara 1975 zemřel. Z tym wuznamnym čłowjekom zhubichmy woprawdžiteho přecela. Wón bě sprócniwy předsyda Wuběrka za studij lužisko-serbskeje kultury při Towarstwjě Narodneho muzeja w Praze. Jako tajki je wón hišće 21. 12. 1974 mjez nami na 100. schadžowanec byl.

Bohumil Kovařik narodži so 1902 w Praze. W starobje 31 lět bu na katolskeho měšnika wuswjećeny. Fašća jeho 23. 4. 1941 zajachu. Léta dołho je we wšelakich němskich koncentracach nječłowške čwěle přetrěć dyrbał, doniž skončnje w jutrowniku 1945 njebu z Dachauskeho lěhwa wuswobodženy.

Zemřěty běše wjele we Lužicy. My mějachmy jeho lubo, tutoho wučeneho a tola skromneho duchowneho, kaž měješe wón lubo kóždeho Serba, kotryž ma swoju serbsku rěč zańć.

Jemu so stań, kaž je wěřil.

Pomhaj Boh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadža jónkroč za měsac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchowných. — Hlowny zamołwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswačidski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čiść: Nowa Doba, čišćerňa Domowiny (III-4-9-127).